

ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

*І. А. Міхалін, магістр спеціальності 029 Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа освітня програма*

«Документознавство та інформаційна діяльність»

М. В. Макарова, д. е. н., професор – науковий керівник

Анотація. Охарактеризовано основні установчі документи, що визначають засади діяльності банківських установ. Проаналізовано контент веб-сайту Публічного акціонерного товариства «Банк «Український капітал». Зроблено висновок про те, що офіційний веб-сайт банківської установи – це її документно-інформаційна система.

Ключові слова: документ, інформація, банківська установа, статут, положення, кодекс корпоративної етики, банківська ліцензія, веб-сайт.

Abstract. The basic constituent documents defining the principles of activity of banking institutions were characterized. The content of the website of Public Joint Stock Company Bank Ukrainian Capital was analyzed. It was concluded that the official website of a banking institution is its document and information system.

Keywords: document, information, banking institution, statute, regulations, corporate ethics code, banking license, website.

Постановка проблеми. В умовах сучасного руху до інформаційної економіки та інформаційного суспільства, до формування глобальної інформаційної інфраструктури й світового інформаційного простору першочергового значення набуває вирішення багатоаспектної проблеми документно-інформаційного забезпечення діяльності підприємств і організацій, у тому числі банківських установ. Нині банківський сектор є однією з найбільш сприятливих сфер для впровадження інформаційних технологій. З огляду на це якісна документно-інформаційна база є запорукою ефективності функціонування банківської установи на фінансовому ринку.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження теоретичних і практичних питань, пов'язаних з організацією діяльності банківських установ, здійснили О. В. Васюренко, Н. І. Демчук, О. В. Дзоблюк, М. Ю. Мироненко, В. І. Міщенко, Ю. І. Онищенко, Ю. Є. Холодна та ін. Документно-інформаційний аспект організації діяльності банківських установ розглядали З. М. Сverdлик та Л. В. Пізнюк. Проблему документування банківських операцій також досліджували В. Н. Боровський, Р. В. Друзін, В. П. Прадун, Г. І. Спляк. Значну увагу науковому аналізу питань, пов'язаних з розвитком банківських інформаційних технологій приділяли О. В. Золотарьова, Н. В. Єрміна, О. Г. Єсіна, Л. Г. Кльоба, В. І. Огієнко, О. Л. Руда, А. Я. Страхарчук, Н. П. Юрчук. Однак і нині існують методологічна і методична потреби у глибшому дослідженні окремих аспектів формування і підтримки в актуальному стані документно-інформаційної бази банківських установ.

Формулювання мети. Метою статті є дослідження документно-інформаційного забезпечення діяльності банківських установ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Діяльність банківських установ має бути обов'язково підкріплена не лише кадровим потенціалом і матеріально-технічною базою, але й комплексом відповідних документів й інформаційних ресурсів. Документно-інформаційні ресурси мають відповідати потребам банківської установи в документованій інформації і водночас задовольняти інформаційні запити клієнтів, у тому числі потенційних. Вагоме місце в документно-інформаційній базі має бути відведено установчим документам, які безпосередньо забезпечують організацію та діяльність банківських установ.

Одним з основних установчих документів банківської установи є Статут. Цей документ визначає порядок організації, діяльності, реорганізації та ліквідації банку. Статут банку складається передусім з урахуванням положень Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України та Закону України «Про банки і банківську діяльність».

Так, згідно статті 16 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III (зі змінами) [1], Статут

банку обов'язково має містити таку інформацію: найменування банку (повне та скорочене); місцезнаходження; організаційно-правова форма; види діяльності, які має здійснювати банк; розмір і порядок формування статутного капіталу банку, види акцій банку, їх номінальна вартість, форми випуску акцій (документарна або бездокументарна), кількість акцій, що купуються акціонерами; структура управління банком, органи управління, їх компетенція і порядок прийняття рішень; порядок реорганізації і ліквідації банку; порядок внесення змін і доповнень до статуту банку; розмір і порядок утворення резервів та інших загальних фондів банку; порядок розподілу прибутків і покриття збитків; положення про аудиторську перевірку банку; положення про органи внутрішнього аудиту банку.

Безперечно, Статут закладає підґрунття для організації роботи органів управління банку. Однак конкретні вимоги до органів управління і їхній вплив на діяльність банку закріплено в окремих документах про ці органи – Положеннях. Так, згідно із законами України «Про банки і банківську діяльність» [1], «Про акціонерні товариства» [2] структура управління акціонерними банками має складатися із загальних зборів акціонерів (учасники), вищого виконавчого (правління, дирекція), контрольного (ревізійна комісія) і спостережного (спостережна рада) органів. Таким чином, банківська установа повинна розробити відповідні документи про ці органи:

- Положення про загальні збори акціонерів;
- Положення про правління;
- Положення про наглядову раду;
- Принципи (Кодекс) корпоративного управління;
- Положення про ревізійну комісію.

Кодекс корпоративної етики – це сукупність корпоративних стандартів, які є основою внутрішніх відносин між співробітниками банківської установи, а також їх взаємодії з клієнтами, партнерами, акціонерами банку. Положення кодексу корпоративної етики поширюються на всіх співробітників банку, незалежно від посади, членів правління і наглядової ради.

У кодексі корпоративної етики банк визначає свою місію та закріплює корпоративні цінності. Наприклад, місія Публічного

акціонерного товариства «Банк «Український капітал» полягає у наступному такому: бути надійним, ліквідним і прибутковим банком, своєчасно виконувати свої зобов'язання; надавати кожному клієнту комплекс якісних банківських послуг й орієнтуватися на встановлення партнерських, довгострокових, взаємовигідних відносин; постійно вдосконалювати банківські продукти і бізнес-процеси, підвищувати рівень ефективності та обслуговування; створювати цінність для клієнтів, контрагентів, партнерів, працівників, акціонерів і суспільства; дотримуватись принципів чесності, прозорості і довіри у взаємовідносинах з клієнтами, контрагентами, партнерами, працівниками, акціонерами, регуляторами і суспільством.

Корпоративними цінностями ПАТ «Банк «Український капітал» визначено такі: репутація, відкритість, довіра і партнерство, клієнтоорієнтованість, сильна команда, професіоналізм, відповідальність [3].

Ще одним важливим установчим документом банківської установи є банківська ліцензія – документ, який видається Національним банком України в порядку і на умовах, визначених у Законі «Про банки і банківську діяльність», на підставі якого банки і філії іноземних банків мають право здійснювати банківську діяльність [1]. Так, у банківській ліцензії, отриманій 1 листопада 2011 року зазначено, що ПАТ «Банк «Український капітал» має право надавати різні банківські послуги, визначені частиною третьою статті 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність», а саме:

- залучення у вклади (депозити) коштів і банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;
- відкриття і ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах, і рахунків умовного зберігання (ескроу);
- розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів і банківських металів від свого імені, на власних умовах і на власний ризик [1].

В умовах інформатизації суспільства банківські установи повинні приділяти увагу не лише внутрішньо-організаційній робо-

ті, але й використанню сучасних інформаційних технологій для налагодження зв'язків зі світом. Одним із ефективних механізмів взаємодії банку з клієнтами можна вважати офіційний веб-сайт банку. За допомогою веб-сайту банк може керувати рекламною діяльністю, працювати з клієнтами онлайн, надавати підтримку клієнтам у використанні ними Інтернет-банкінгу, висвітлювати результати своєї діяльності у звітах, аналітичних оглядах тощо. Водночас завдяки веб-сайту кожний бажаючий може отримати доступ до установчих документів, звітності, аналітичних матеріалів, ознайомитися з оперативною інформацією, переглянути пропозиції банківських продуктів [4].

Веб-сайт банку містить два види інформації: задокументовану лише в електронному вигляді і таку, що має паперові аналоги. Наприклад, на сайті ПАТ «Банк «Український капітал» у відкритому доступі розміщено ліцензійні документи і свідоцтва, на основі яких банк здійснює свою діяльність, оприлюднено електронні версії Статуту банку, Принципи корпоративного управління, Кодекс корпоративної етики. Користувачі веб-сайту можуть ознайомитися з протоколами і рішеннями Загальних зборів акціонерів, звітами органів управління банку. Ще одна група документованої інформації, опублікована на веб-сайті, – фінансова звітність: квартальна фінансова звітність, річні фінансові та аудиторські звіти, результати оцінки стійкості банку [5].

Проаналізувавши контент офіційного веб-сайту ПАТ «Банк «Український капітал», можна зробити висновок про те, що офіційний веб-сайт банківської установи – це її документно-інформаційна система.

Висновки. Проблема документно-інформаційного забезпечення для банківських установ нині є однією з ключових, оскільки від якості документно-інформаційної бази залежить ефективність функціонування банківської установи на ринку. Вагоме місце в документно-інформаційній базі має бути відведено документам, що визначають засади діяльності банківських установ: статуту, положенням, кодексу корпоративної етики, ліцензійним документам. Водночас в умовах інформатизації суспільства зростає значення веб-сайту, як документно-інформа-

ційної системи, завдяки якому банківська установа може налагодити роботу з клієнтами.

Список використаних інформаційних джерел

1. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. – Назва з екрана.
2. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>. – Назва з екрана.
3. Кодекс корпоративної етики Публічного акціонерного товариства «Банк «Український капітал» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ukrcapital.com.ua/images/polojennya/KODEKS_KORPORATIVNOI_ETIKI_2019.pdf. – Назва з екрана.
4. Сverdлик З. М. Організація діяльності банківських установ: документно-інформаційний аспект / З. М. Сverdлик, Л. В. Пізнюк // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2019. – № 1. – С. 82–88.
5. Офіційний веб-сайт Публічного акціонерного товариства «Банк «Український капітал» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrcapital.com.ua/>. – Назва з екрана.

УДК 027.021:316.77+655.413

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЛОВОДСТВА У ВИДАВНИЦТВІ

Н. О. Нутріхіна, магістр спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність»

Т. В. Оніпко, д. і. н., професор – науковий керівник

Анотація. Видавництво – структурний підрозділ у складі будь-якої організації, підприємства чи установи. Що стосується університету, то видавництво об'єднує видавничу і поліграфічну складову у діяльності університету – забезпечує навчально-виховний процес виданням необхідної якості друкованих матеріалів та виконує видавничо-поліграфічні роботи. В роботі розглядаються основні аспекти видавництва та організація діловод-